

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD-3960

[Total No. of Pages : 4

[6460]-1

B.Lib. I.Sc.

LIBRARY & INFORMATION SCIENCE

**BL-C11 : Foundations of Library and Information Science
(2020 Pattern) (Semester - I)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer in 300 words :

[15]

Explain the areas of resource sharing in libraries.

OR

State the laws of library science and explain the third law of library science.

Q2) Answer in 100 words :

[10]

Trace the history of development of public libraries in India.

OR

Explain the salient features of Maharashtra State public libraries Act 1967.

Q3) Answer in 100 words :

[10]

Explain the various activities of ILA.

OR

Explain the need of library legislation.

P.T.O.

Q4) Answer in 50 words (Any Three) :

[15]

- a) Types of libraries
- b) Copyright Act.
- c) Functions of Special libraries
- d) Ethics in librarianship
- e) Functions of IFLA



Total No. of Questions : 4]

PD-3960

[6460]-1

B.Lib. I.Sc.

LIBRARY & INFORMATION SCIENCE

BL-C11 : Foundations of Library and Information Science

(2020 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) 300 शब्दांत उत्तर द्या. [15]

ग्रंथालयमधे साधनांच्या वाटणीची क्षेत्रे स्पष्ट करा.

किंवा

ग्रंथालय शास्त्राची सूत्रे सांगा आणि ग्रंथालयशास्त्राचे तिसरे सूत्र स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) 100 शब्दांत उत्तर द्या. [10]

भारतातील सार्वजनिक ग्रंथालयांच्या विकासाच्या इतिहासाचा मागोवा घ्या.

किंवा

महाराष्ट्र राज्य सार्वजनिक ग्रंथालय अधिनियम 1967 ची ठळक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) 100 शब्दांत उत्तर द्या. [10]

अ) ILA ची विविध कार्ये स्पष्ट करा.

किंवा

ब) ग्रंथालय कायद्याची गरज स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) 50 शब्दांत उत्तर द्या : (कोणतेही तीन)

[15]

- अ) ग्रंथालयांचे प्रकार
- ब) कॉपीराइट कायदा
- क) विशेष ग्रंथालयांची कार्ये
- ड) ग्रंथपालनातील नीतीयत्ता
- इ) IFLA ची कार्ये



Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD-3961

[Total No. of Pages : 2

[6460]-2

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL : C12: Library Management

(2020 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer in detail with 300 words.

[15]

- a) Discuss in detail Newark Charging system.

OR

- b) Define management and explain in detail various functions of Management.

Q2) Answer in detail in 100 words.

[10]

- a) Explain the need of HRM and describe the steps involved in recruitment process.

OR

- b) State the purpose of library statistics.

Q3) Answer in detail in 100 words.

[10]

- a) Discuss in detail the steps involved in the acquisition of books.

OR

- b) Explain various sources of library finance.

Q4) Write short notes in 50 words (Any Three)

[15]

- a) Need for preservation of library material.
- b) Types of book binding.
- c) Need for library rules.
- d) Advantages of acquiring periodicals directly from publishers.
- e) Importance of Accession Register.



P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PD-3961

[6460]-2

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL : C12: Library Management

(2020 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) 300 शब्दांत उत्तर लिहा. [15]
अ) नेवार्क देवघेव पद्धतीवर सविस्तर चर्चा करा.
किंवा
ब) व्यवस्थापनाची व्याख्या सांगून व्यवस्थापनाच्या विविध कार्यांची सविस्तर चर्चा करा.
- प्रश्न 2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) मानव संसाधन व्यवस्थापनाची गरज सांगून नोकरी भरती प्रक्रियेतील पायऱ्या नमूद करा.
किंवा
ब) ग्रंथालय सांख्यिकी करणाचे हेतू नमूद करा.
- प्रश्न 3) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) ग्रंथ उपार्जित करण्याच्या पायऱ्यांची सविस्तर चर्चा करा.
किंवा
ब) ग्रंथालयातील विविध वित्त स्रोत स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) 50 शब्दांत टीपा लिहा (कोणत्याही तीन) [15]
अ) ग्रंथालयातील वाचन साहित्य जतनाचे गरज
ब) ग्रंथ बांधणीचे प्रकार
क) ग्रंथालय नियमांची आवश्यकता
ड) भेट प्रकाशकामार्फत नियतकालिके उपार्जित करण्याचे फायदे
इ) दाखला नोंद वहीचे महत्व.



Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD-3962

[Total No. of Pages : 4

[6460]-3

B.Lib. I.Sc.

LIBRARY & INFORMATION SCIENCE

BL-C13 : Information Sources, Systems & Services

(2020 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answer in 300 words.

[15]

- a) Define Information sources. Describe in detail types of information sources.

OR

- b) What is meant by documentation? Discuss various types of documentation services.

Q2) Write answer in 100 words.

[10]

- a) Describe qualities of reference librarian.

OR

- b) Discuss evaluation criteria of electronic sources.

Q3) Write answer in 100 words.

[10]

- a) Differentiate text book and reference book.

OR

- b) Discuss Information System 'INIS' in detail.

P.T.O.

Q4) Write short notes on (Any Three) :

[15]

- a) Knowledge management
- b) RSS feed
- c) Subject Gateway
- d) Referral service
- e) User education



Total No. of Questions : 4]

PD-3962

[6460]-3

B.Lib. I.Sc.

LIBRARY & INFORMATION SCIENCE

BL-C13 : Information Sources, Systems & Services

(2020 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) 300 शब्दांत उत्तर लिहा. [15]

अ) माहितीचे स्रोत म्हणजे काय हे सांगून माहितीच्या स्रोतांच्या प्रकारांची सविस्तरपणे चर्चा करा.

किंवा

ब) प्रलेखन या संज्ञेची व्याख्या लिहा. प्रलेखन सेवेच्या विविध प्रकारांबद्दल चर्चा करा.

प्रश्न 2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

अ) संदर्भ ग्रंथायालाच्या गुणांचे वर्णन करा.

किंवा

ब) इलेक्ट्रॉनिक साधनांच्या मूल्यमापनाचे निकष लिहा.

प्रश्न 3) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

अ) पाठ्यपुस्तक आणि संदर्भपुस्तक यातील फरक लिहा.

किंवा

ब) INIS या माहिती प्रणालीची विस्तृत चर्चा करा.

प्रश्न 4) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) ज्ञान व्यवस्थापन
- ब) आर एस एस फीड्स (RSS feeds)
- क) सब्जेक्ट गेटवे (Subject Gateway)
- ड) रेफरल सेवा
- इ) उपभोक्ता प्रशिक्षण



Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD-3963

[Total No. of Pages : 2

[6460]-4

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - C14: Knowledge Organization : Classification Theory
(2020 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates :

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Write answer in 300 words. [15]

- a) Discuss features of UDC.

OR

- b) What is Phase Analysis? Discuss different types of phase relations.

Q2) Write answer in 100 words. [10]

- a) Explain the order of main classes in colon classification.

OR

- b) Define library classification. Explain the need and purpose of library classification.

Q3) Write answer in 100 words. [10]

- a) Write a note on notation in colon classification.

OR

- b) Explain the modes of formation of subjects.

Q4) Write answer in 50 words. (Any Three) [15]

- a) Taxonomy
- b) Phoenix Schedules
- c) Rounds and levels
- d) Types of notation
- e) Types of subject



P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PD-3963

[6460]-4

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - C14: Knowledge Organization : Classification Theory

(2020 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात

-
- | | | |
|-----------|---|------|
| प्रश्न 1) | 300 शब्दांत उत्तर लिहा. | [15] |
| अ) | यु.डी.सी वर्गीकरण पद्धतीची वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.
किंवा | |
| ब) | प्रावस्था विश्लेषण म्हणजे काय ते सांगून वेगवेगळे प्रावस्था संबंधांचे वर्णन करा. | |
| प्रश्न 2) | 100 शब्दांत उत्तर लिहा. | [10] |
| अ) | कोलन वर्गीकरण पद्धतीच्या मुख्य वर्गांची रचना स्पष्ट करा.
किंवा | |
| ब) | ग्रंथालय वर्गीकरणाची व्याख्या देवून त्याची गरज व उद्देश स्पष्ट करा. | |
| प्रश्न 3) | 100 शब्दांत उत्तर लिहा. | [10] |
| अ) | कोलन वर्गीकरणातील चिन्हांकन भावर टीप लिहा.
किंवा | |
| ब) | विषय निर्मितीचे प्रकार स्पष्ट करा. | |
| प्रश्न 4) | 50 शब्दांत उत्तर लिहा (कोणतेही तीन) | [15] |
| अ) | टेक्सोनॉमी | |
| ब) | फिनिक्स सारणी | |
| क) | फोया आणि पातळया | |
| ड) | चिन्हाकाचे प्रकार | |
| इ) | विषयांचे प्रकार | |



Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD-3964

[Total No. of Pages : 4

[6460]-5

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - C15 : Knowledge Organization : Cataloguing Theory

(2020 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer in 300 words : [15]

- a) Explain different parts of the book.

OR

- b) Trace the history of development of catalogue code.

Q2) Answer in 100 words : [10]

- a) Explain chain indexing with example.

OR

- b) Point out the differences between centralised cataloguing and co-operative cataloguing.

Q3) Answer in 100 words : [10]

- a) Point out the differences between classified catalogue and dictionary catalogue.

OR

- b) Explain different standards for bibliography.

P.T.O.

Q4) Answer in 50 words : (Any Three) :

[15]

- a) Subject cataloguing.
- b) Types of entries in C.C.C.
- c) Alphabetico classed catalogue.
- d) Corporate author.
- e) Filing of entries.



Total No. of Questions : 4]

PD-3964

[6460]-5

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - C15 : Knowledge Organization : Cataloguing Theory
(2020 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) 300 शब्दांत उत्तर द्या. [15]

अ) ग्रंथाचे निरनिराळी भाग स्पष्ट करा.

किंवा

ब) तालिकेच्या विकासाच्या इतिहासाचा मागोवा घ्या.

प्रश्न 2) 100 शब्दांत उत्तर द्या. [10]

अ) शृंखला निर्देशन सोदाहरण स्पष्ट करा.

किंवा

ब) केन्द्रीय तालिकीकरण व सहकारी तालिकीकरण यामधील फरक स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) 100 शब्दांत उत्तर द्या. [10]

अ) वर्गीकृत तालिका आणि कोषतालिका यामधील फरक स्पष्ट करा.

किंवा

ब) ग्रंथसूचीची निरनिराळी मानके स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) 50 शब्दांत उत्तर दया : (कोणतेही तीन) :

[15]

- अ) विषय तालिका
- ब) सी.सी.सी. मधील नोंदीचे प्रकार
- क) अनुवर्ण वर्गीकृत तालिका
- ड) समष्टी ग्रंथकार
- इ) नोंदींची रचना



Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD3965

[Total No. of Pages : 2

[6460]-6

B.Lib.I.Sc.

**LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE
BL - DSE : School and Media Librarianship
(2020 Pattern) (Semester - I)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answer in 300 words. **[15]**

a) Write a detail note on collection development of school library.

OR

b) Define media library. Discuss objectives and functions of media library.

Q2) Write answer in 100 words. **[10]**

a) Write a note on library finance.

OR

b) Define Children library. Discuss functions of children library.

Q3) Write answer in 100 words. **[10]**

a) Write a note on Readers Advisory service.

OR

b) Discuss reference service in school library.

Q4) Write short notes on (Any three) **[15]**

a) Users of children library

b) Reading habit

c) Graphical novel

d) Library hour

e) Collection of media library

* * *

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PD3965

[6460]-6

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE
BL - DSE : School and Media Librarianship
(2020 Pattern) (Semester - I)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) 300 शब्दांत उत्तर लिहा. [15]

- अ) शालेय ग्रंथालयातील ग्रंथसंग्रह विकास या विषयावर विस्तृत माहिती लिहा.
किंवा
ब) मिडिया ग्रंथालयाची व्याख्या द्या आणि मिडिया ग्रंथालयाची उद्दिष्टे आणि कार्ये यांची चर्चा करा.

प्र.2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) ग्रंथालयाला मिळणाऱ्या आर्थिक उत्पन्नाच्या स्रोतांची चर्चा करा.
किंवा
ब) मुलांचे वाचनालय याची व्याख्या लिहा आणि मुलांच्या वाचनालयाची कार्ये याबद्दल चर्चा करा.

प्र.3) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) वाचक सल्लागार सेवा यावर विस्तृत टिप लिहा.
किंवा
ब) शालेय ग्रंथालयातील संदर्भ सेवा याबद्दल चर्चा करा.

प्र.4) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) [15]

- अ) मुलांच्या वाचनालयाचे उपभोक्ता
ब) वाचनाची सवय
क) ग्राफिकल नॉवेल (Graphical novel)
ड) ग्रंथालय तास (Library hour)
इ) मिडिया ग्रंथालयाचा ग्रंथसंग्रह

* * *

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD-3966

[Total No. of Pages : 2

[6460]-11

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL : C23 Basics of Information and Communication
Technology

(2020 Pattern) (Semester - II)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates :

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Write answer in 300 words. [15]

- a) Define operating system. Discuss system software and application software with examples.

OR

- b) Define computer. Discuss units of computer in detail.

Q2) Write answer in 100 words. [10]

- a) Differentiate LAN and WAN.

OR

- b) What is library management software? Discuss its modules.

Q3) Write answer in 100 words. [10]

- a) Write a note on generations of computers.

OR

- b) Describe features of website.

Q4) Write short notes on (Any Three). [15]

- a) Features of MS Word.
- b) Web server
- c) Database and its Types
- d) Library Network
- e) CPU



P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PD-3966

[6460]-11
B.Lib.I.Sc.
LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE
BL : C23 Basics of Information and Communication
Technology
(2020 Pattern) (Semester - II)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात

-
- प्रश्न 1) 300 शब्दांत उत्तर लिहा. [15]
अ) ऑपरेटिंग सिस्टीम ची व्याख्या देऊन सिस्टीम सॉफ्टवेअर आणि ॲप्लीकेशन सॉफ्टवेअर उदाहरणांसहित चर्चा करा.
किंवा
ब) संगणकाची व्याख्या द्या आणि संगणकाचे विविध भाग स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) लॅन (LAN) आणि वॅन (WAN) यातील फरक स्पष्ट करा.
किंवा
ब) लायब्ररी मॅनेजमेंट सॉफ्टवेअर म्हणजे काय? त्यातील घटकांची चर्चा करा.
- प्रश्न 3) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) संगणकाच्या पिढ्यांवर सविस्तर टीप लिहा.
किंवा
ब) वेबसाईटच्या वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा.
- प्रश्न 4) टीपा लिहा (कोणत्याही तीन) [15]
अ) एम.एस.वर्ड ची वैशिष्ट्ये
ब) वेबसर्व्हर
क) डेटाबेस आणि त्याचे प्रकार
ड) ग्रंथालयीन जाळे
इ) सी.पी.यु.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD-3967

[Total No. of Pages : 4

[6460]-12

B.Lib. I.Sc.

LIBRARY & INFORMATION SCIENCE
BL-GE : Soft Skill for Library Professionals
(2020 Pattern) (Semester - II)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer in 300 words :

[15]

- a) Which are different barriers in time management in librarianship profession.

OR

- b) Explain different components involved in preparing personal biodata for the post of librarian.

Q2) Answer in 100 words :

[10]

- a) Which are the different methods of note making in administrative work in library?

OR

- b) What is soft skill? How it is necessary for effective communication in librarianship?

Q3) Answer in 100 words :

[10]

- a) Which are the writing skills for the librarian?

OR

- b) Which are the different presentation skills require in librarianship?

P.T.O.

Q4) Answer in 50 words : (Any Three)

[15]

- a) SWOC
- b) Use of IT in skills development
- c) Necessity of speaking skills
- d) Improvement of listening skill
- e) Five R



Total No. of Questions : 4]

PD-3967

[6460]-12

B.Lib. I.Sc.

LIBRARY & INFORMATION SCIENCE
BL-GE : Soft Skill for Library Professionals
(2020 Pattern) (Semester - II)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
-

प्रश्न 1) 300 शब्दांत उत्तर द्या. [15]

अ) ग्रंथपालनातील वेळेचे व्यावस्थापन करताना येणारे अडथळे स्पष्ट करा.

किंवा

ब) ग्रंथपालपदासाठी बायोडेटा तयार करण्यासाठीचे विविध घटक स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) 100 शब्दांत उत्तर द्या. [10]

अ) ग्रंथपालयनामध्ये प्रशासकिय कामात नोंदी घेण्याच्या विविध पद्धती कोणत्या ?

किंवा

ब) सॉफ्ट स्किल म्हणजे काय ? ग्रंथपालनामध्ये प्रभावी संप्रेषणासाठी त्याची आवश्यकता कशी ?

प्रश्न 3) 100 शब्दांत उत्तर द्या. [10]

अ) ग्रंथपालासाठी लेखन कौशल्ये कोणती ?

किंवा

ब) ग्रंथपालनामध्ये कोणत्या प्रकारचे सादरीकरण कौशल्य आवश्यक आहे.

प्रश्न 4) 50 शब्दांत उत्तर द्या : (कोणतेही तीन)

[15]

- अ) SWOC
- ब) कौशल्य विकासात IT चा वापर
- क) बोलण्याच्या कौशल्याची आवश्यकता
- ड) रोकण्याच्या कौशल्यामधे सुधारणा
- इ) पाच R

